

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

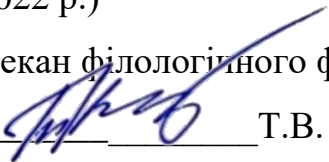
Філологічний факультет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою філологічного
факультету

(протокол № 4 від «14» грудня
2022 р.)

Декан філологічного факультету

_____ Т.В. Коноваленко

**Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з англійської мови
з практикою перекладу**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Освітньо-професійна програма: **Філологія. Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська**

Спеціальність: **035 Філологія**

Мелітополь – 2021

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з англійської мови з практикою перекладу / Укладачі: д.філол.н., професор Гармаш О.Л., доцент Камишова Т.М., старший викладач Байтерякова Н.Ю., старший викладач Зіненко Н.В. / За заг. ред. к.філол.н., доцента Камишової Т.М. – Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2022. – 34 с.

Ухвалено на засіданні кафедри германської філології (протокол № 4 від “11” листопада 2022 р.)

Пояснювальна записка

Розвиток освіти в Україні визначається у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури, реалізацією положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки. У світлі окресленої орієнтації комплексний кваліфікаційний екзамєн з англійської мови з практикою перекладу включає наступні дисципліни: “Основна іноземна мова”, “Вступ до перекладознавства”, “Практика перекладу з англійської мови”.

Екзамєнаційна картка до комплексного кваліфікаційного екзамєну з англійської мови з практикою перекладу містить чотири питання:

1. Монологічна розповідь за запропонованою темою.
2. Теоретичне питання з перекладознавства.
3. Аналіз уривка вірша в оригіналі та в перекладі.
4. Завдання з практики перекладу з англійської мови.

Метою курсу «Основна іноземна мова» є створення у здобувачів вищої освіти широкої теоретичної бази для її професійної діяльності та вироблення вмінь спілкуватися англійською мовою в усній та письмовій формі, що забезпечується формуванням навичок, необхідних для всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності.

Метою курсу «Вступ до перекладознавства» є ознайомлення студентів з можливою професією та основами професійної етики, з правовим статусом перекладача; висвітленням теоретичних основ перекладу як процесу і результату, роз'яснення системи термінів і понять, що їх використовують і в теорії перекладу, і в перекладацькій практиці.

Метою курсу «Практика перекладу з англійської мови» є розвинути компетентності здобувачів вищої освіти в галузі перекладу, основних стратегій і одиниць перекладу, а також лексико-граматичним прийомам перекладу, які застосовуються при перекладі текстів різного жанрово-стилістичного характеру, розвивати навички адекватного усного та письмового перекладу з англійської мови на українську та у зворотному напрямку.

Основна іноземна мова

Практика усного та писемного мовлення

Фонетика. Артикуляційна і просодична бази як компоненти фонетичної бази. Артикуляційна база англійської мови. Статичний аспект артикуляційної бази – положення основних артикуляцій: плоский (щільне прилягання до зубів) уклад губ, підтягнутість кінчика язика від зубів, низьке положення задньої частини язика. Динамічний аспект – характер переходу від приголосного до голосного та від голосного до приголосного, динаміка артикуляції голосного в межах складу, на стиках складів (слів).

Просодична база: мелодика, фразова акцентуація, ритм на рівні просодичної бази. Специфіка мелодійного контуру англійського мовлення. Специфіка фразової акцентуації. Специфіка ритму англійського мовлення: контрастне виділення наголошеного складу в акцентній (ритмічній) групі англійської мови.

Граматика. Іменник. Граматичні категорії іменника: число, відмінок. Основні синтаксичні функції: підмет, додаток, предикатив. Іменники загальні та власні, ті, що піддаються переліку, і ті, що не піддаються переліку, абстрактні та конкретні, такі, що означають живу істоту і неживий предмет, предметні та збірні.

Число. Однина, множина. Утворення форми множини.

Артикль. Службовий індикатор іменника. Система артиклів: неозначений, означений артикль, значуща відсутність (нульовий артикль). Фонетично сильні та слабкі форми артикля. Основні функції артикля. Семантичний зв'язок означеного артикля з вказівним займенником. Ототожнююча функція означеного артикля.

Дієслово. Граматичні категорії дієслова: особа, число, час, вид, стан, спосіб. Особові та неособові форми дієслова (інфінітив, герундій, дієприкметник, дієприслівник). Основна функція особових форм дієслова – вираження присудка. Функції неособових форм дієслова.

Базові форми дієвідміни: основа теперішнього часу, основа минулого часу (дієприкметник II). Правильні (регулярні) та неправильні (нерегулярні) дієслова.

Дієслова смислові, службові (модальні, аспектні, дієслова-зв'язки) та допоміжні. Дієслова перехідні та неперехідні. Дієслова термінові та нетермінові, динамічні та статичні.

Особові форми дієслова. Особа та число. Особа та число дієслова як категорії, що виражають певні характеристики суб'єкта. Три особи, два числа дієслова. Зв'язок значень особи та числа. Особові займенники як показники числа. Форма III особи однини теперішнього часу – єдина форма дієслова з граматичною флексією в англійській мові. Архаїчна форма II особи однини. Особливості особових форм дієслова to be.

Часи. Теперішній, минулий, майбутній, майбутній час в минулому. Види: неозначений, тривалий, перфектний (доконаний), перфектно-тривалий.

Пасивна форма дії та пасивна форма стану.

Неособові форми дієслова (інфінітив, герундій, дієприкметник, дієприслівник), як форми, що поєднують в собі ознаки дієслова з ознаками інших частин мови.

Інфінітив. Вживання інфінітиву у функції підмета: в препозиції до дієслова присудка - проста структура; в постпозиції до дієслова – присудка – в конструкції з упереджуючим займенником. Вживання інфінітиву у функції предикатива в складному іменному присудку. Вживання інфінітиву у функції додатка.

Складний підмет з інфінітивом. Структура конструкції. Вторинно-предикативний характер відношень між інфінітивом та іменником, що входять до конструкції.

Герундій. Вживання герундія.

Дієприкметники. Два типи дієприкметників: дієприкметник теперішнього часу (дієприкметник I), дієприкметник минулого часу (дієприкметник II). Дієприкметник I. Форми дієприкметника I і перехідних дієслів: дійсна неозначена, перфектна, пасивна неозначена. Форми дієприкметника I і неперехідних дієслів: неозначена, перфектна. Відносний характер вираження часу формами дієприкметника I. Вираження одночасності. Вираження безпосереднього передування неозначеною формою дієприкметника від дієслів руху, фізичного сприйняття та деяких інших. Ад'єктивні та адвербіальні ознаки дієприкметника I.

Прикметник. Основні синтаксичні функції прикметника: функція предикатива та функція означення. Прикметники якісні та відносні. Ступені порівняння прикметників: звичайний, вищий, найвищий.

Прислівник. Частина мови, яка передає ознаки дії (процесу), вираженої дієсловом, та ознаку властивості, вираженої прикметником чи іншим прислівником.

Класифікація прислівників за значенням: прислівники якості, прислівники міри й ступеню, прислівники обставинних значень – часу, частотності, місця, причин, наслідку, способу дії.

Займенник. Особові та присвійні займенники. Вказівні займенники. Зворотні займенники. Взаємні займенники. Неозначені займенники. Питальні займенники. Відносні і сполучникові займенники.

Речення – як одиниця мовлення, що складена із слів за граматичними правилами і виражає відносно завершену думку. Речення як складовий елемент монологічного та діалогічного мовлення.

Члени речення. Головні та другорядні члени речення. Склад речення: група підмета та група присудка. Двоскладне речення – стандартне речення англійської мови. Поняття простого, ускладненого та складного речення.

Розповідне речення. Стверджувальне розповідне речення. Заперечне розповідне речення. Порядок слів у простому розповідному реченні. Інтонація розповідного речення. Виділення центру повідомлення в розповідному реченні.

Питальне речення. Спонукальне речення. Окличне речення.

Просте речення. Підмет простого речення. Присудок простого речення. Додаток. Означення. Обставина. Відокремлені члени речення. Однорідні члени речення. Односкладне речення. Складносурядне речення.

Складнопідрядне речення. Підрядне підметове речення. Предикативне підрядне речення. Додаткове підрядне речення. Означальне підрядне речення. Обставинне підрядне речення.

Пряма мова та непряма мова.

Розмовна практика

1. "Sport and Games Popular in English-speaking Countries and Ukraine".
2. "Health Service in Great Britain, USA and Ukraine".
3. "My Future profession".
4. "Trends and genres in music".
5. "Books in Our Life (my favourite English / American writer, my favourite Ukrainian writer)."
6. "English as a World Language".
7. "Ukraine and the Ukrainians (geographical position, cities and town, Kyiv, places of interest)".
8. "TV and Cinema. Their Impact on People".
9. "New Information Technologies and modern means of communication".
10. "The System of Secondary Education in Great Britain, the USA and Ukraine".
11. Political System in English-speaking Countries and Ukraine (branches of power, elections, political parties and movements).
12. Arts in Our Life (trends in art, art museums, the English school of painting, my favourite painter).
13. "Youth and Music".
14. "Eating and Drinking Habits in English-speaking Countries and Ukraine".
15. "The USA and the Americans (geographical position, cities and towns, Washington, places of interest).
16. "Family Life (family relations, bringing up children, family problems).
17. Britain and the British (geographical position, cities and towns, London, places of interest).
18. Human Rights. The Constitution of Ukraine".
19. Teaching practice (reflecting of the teaching experience, what makes a good teacher, class management, problem children).
20. Interests and problems of young people in English-speaking countries and Ukraine".
21. The World Around Us (environmental problems, environmental protection, world ecological movements).
22. National Festivals and Family Celebrations".
23. "English, American and Ukrainian characters. Overcoming stereotypes".
24. "Student's life and studies".

25. My Favourite Actor/Film Director”.
26. “On the move (travelling by air, sea, rail or car, hiking and cycling).
27. Mass Media in English-speaking Countries and Ukraine”.
28. The System of Higher Education in English-speaking Countries and Ukraine”.
29. There is No Place Like Home (native town / homes and housing in Ukraine).
30. Seasons and Weather.

Вступ до перекладознавства

- Зміст і форма в перекладі.
- Визначення, класифікація реалій та їх переклад.
- Визначення, класифікація каламбурів та їх переклад.
- Принципи художньої точності в перекладі.
- Теорія рівнів еквівалентності.
- Текстова імплікація.
- Труднощі перекладу.
- Текстові аспекти перекладознавства.
- Ознаки вірша та специфіка його перекладу.
- Специфіка перекладу прози.
- Нівелюючі та компенсуючі засоби в перекладі.
- Переклад назв державних та громадських установ, компаній, корпорацій, фірм.
- Лексичні прийоми перекладу.
- Словесний образ в художньому перекладі.
- Переклад фразеологізмів.
- Стилістичні прийоми перекладу.
- Етапи роботи перекладача.
- Складність, що вирішуються в процесі перекладу.
- Граматичні труднощі перекладу. Переклад неологізмів.
- Переклад. Види перекладознавства.
- Завдання теорії перекладу.
- З історії розвитку перекладознавства.
- Семантичні аспекти перекладу.
- Види перекладу.
- Одиниці перекладу та сегментація тексту.
- Види перетворень під час перекладу.
- Нормативні аспекти перекладу.

Аналіз уривка вірша в оригіналі та в перекладі

1. Проаналізуйте вірш Т. Гуда «Пісня про сорочку» в оригіналі та в перекладі П. Грабовського

With fingers weary and worn,
With eyelids heavy and red,
A woman sat in unwomanly rags,
Plying her needle and thread —
Stitch! stitch! Stitch!
In poverty, hunger, and dirt,
And still with a voice of dolorous pitch
She sang the «Song of the Shirt»
Work! work! work!
While the cock is crowing aloof!
And work — work — work,
Till the stars shine through
the roof.
It's Oh! to be a slave
Along with the barbarous Turk,
Where woman has never a soul
to save,
If this is Christian work!

Потомилися пальці слабі,
Червоніють отемрені очі,—
Швачка ж голкою вертить в журбі
На ній лахми якісь нежіночі
Ший, ший, ший —
Серед бідності, голоду, спраги!
І тремтів її голос смутний,-
Про сорочку співав без розваги.
Поробляй, поробляй, поробляй!
Доки півень не крикне на дворі.
Поробляй, поробляй, поробляй,
Доки з неба присвічують зорі.
О, була б краще, нещаснице, ти
Хоч рабою у турка-деспота.
Де вік жінці душі не спасти,
Коли се християнська робота!

2. Проаналізуйте вірш Р. Бернса «Such a parcel of rogues in a nation» (Забудь, Шотландіє моя!) в оригіналі та в перекладі М. Лукаша

Fareweel to a' our Scotch fame,
Fareweel our ancient glory;
Fareweel even to the Scotch name,
Sae fam'd in martial story!

Now Sark rins o'er the Solway sands,
And Tweed tins to the ocean,
To mark whare England's province stands,
Such a parcel of rogues in a nation!

What force or guile could not subdue,
Thro' many warlike ages,
Is wrought now by a coward few,
For hierling traitors' wages.
The English steel we could disdain,
Secure in valor's station;
But English gold has been our bane,
Such a parcel of rogues in a nation!

O would, or I had seen the day
That treason thus could sell us,
My auld grey head had lien in clay,
Wi' BRUCE and loyal WALLACE!
But pith and power, till my last hour,
I'll mak this declaration;
We're bought and sold for English gold,
Such a parcel of rogues in a nation!

Забудь, Шотландіє моя,
Свою колишню славу!
Забудь своє гучне ім'я,
Звеличене по праву!
Припали Твіду береги
Англійцям ув обладу,—
Опанували вороги
Нас через чорну зраду
Не міг відняти наших прав
Віками меч ворожий,
Та підлий зрадник нас продав
Катам за жменю грошей.

Англійську сталь не раз було
Щербили ми в двобої,
Англійське злото довело
Нас до біди тяжкої
Розпука душу рве мою —
Ми в рабстві жити мусим!
О, чом я не поліг в бою
З Уоллесом чи Брюсом!
Та поки серця пал не згас,
Волатиму щосили:
За золото англійське нас
Запроданці згубили

3. Проаналізуйте вірш Байрона «Дон Жуан» (Пісня III Строфа 97) в оригіналі та в перекладі С.Голованівського

**Пісня III
Строфа 97**

I know that what our neighbours call «longueurs»
(We've not so good a word but have the thing,
In that complete perfection which ensures
An epic from Bod Southey every spring —)
Form not the true temptation which allures
The reader; but't would not be hard to bring
Some fine examples of the epee,

To prove its grand ingredient is e n n u i.

Розтягнутість (у нас нема, до речі,
такого слова. Але мимохить
нам Сауті дає у формі речі
таке поняття змогу зрозуміть);
для читача вона — причина втечі,
а не принада — що там не кажіть.
Візьміть, наприклад, в руки епопею,
клянусь, ви закуняєте над нею.

4. Проаналізуйте вірш Байрона «Дон Жуан» (Пісня XIII Строфа 81) в оригіналі та в перекладі С.Голованівського

That is, up to a certain point; which point
Forms the most difficult in punctuation.
Appearances appear to form the joint
On which it hinges in a higher station;
And so that no explosion cry «Aroint»
Thee, witch! or each Medea has her Jason;
Or (to the point with Horace and with Pulci)
«Omne tulit punctum, quae miscuit utile dulci»

Це так і є. У певній мірі, звісно.
А міра та — це розділовий знак,
який не точно ставлять, а приблизно: [?]
аби скандал не виник. А відтак
собі Медея рано або пізно Язона обирає (тобто, як
заповідав Горацій ще колись нам:
«приємне сполучається з корисним»).

5. Проаналізуйте вірш Байрона «Дон Жуан» (Пісня XIII Строфа 84) в оригіналі та в перекладі С.Голованівського

There was Parolles, too, the legal bully,
Who limits ail his battles to the bar
And senate: when invited elsewhere, truly,
He shows more appetite for words than war.
There was the young bard Rackrhyme, who had newly
Come out and slimmered as a six weeks' star.
There was Lord Pyrrho, too, the great free-thinker;
And Sir John Pottledeep, the mighty drinker.

Був сер П'ю Джин, що полюбляв двобої —
здебільшого в сенаті та суді,
але, коли вдавалися до зброї,
він фехтував словами і тоді.
Був і поет з плеяди молоді,
якого не сприймали молоді.
Був лорд П'ю Віскі чемний, як годиться,

і Джон Портвейн — мислитель і п'яниця.

**6. Проаналізуйте вірш Е.По «Передзвін» в оригіналі та в перекладі
В. Коптілова**

Hear the sledges with the bells,—
Silver bells!
What a world of merriment their melody foretells!
How they tinkle, tinkle, tinkle,
In the icy air of night!
While the stars that oversprinkle
All the heavens, seem to twinkle
With a crystalline delight;
Keeping time, time, time,
In a sort of Runic rhyme,
To the tintinnabulation that so musically wells
From the bells, bells, bells, bells,
Bells, bells, bells,—
From the jingling and the tinkling of the bells.

Слухай санок передзвін. —
Срібний дзвін!
Скільки сміху, скільки світла нам віщує він!
Тільки дінь, дінь, дінь
У ясну морозну ніч!
Зорі сяють у глибінь,
Промінь лине в темну тінь
І летить до наших віч.
Відгомони лун,
Наче строфи давніх рун,
У музичнім передзвоні стрівся з тоном тон без змін.
Слухай дзвін і знову дзвін,
Дзвін, дзвін, дзвін —
Мелодійний і веселий передзвін.

**7. Проаналізуйте вірш Т.Мура «Those evening bells» («Вечірній дзвін») в
оригіналі та в перекладі П. Грабовського**

Those evening bells! Those evening bells!
How many a tale their music tells.
Of youth and home, and that sweet time,
When last I heard their soothing chime.
Those joyous hours are passed away;
And many a heart, that then was gay,
Within the tomb now darkly dwells,
And hears no more those evening bells.
And so t'will be when I'm gone;
That tuneful peal will still ring on,
While other bards shall walk these dells,

And sing your praise, sweet evening bells!

Увечері дзвін як задзвоне,
То серце з журби аж холоне:
Згадаю про рідну хатину,
Про те, як колись-то кохався,
Про дзвін, що дзвонив, як прощався
Я з домом та кидав дівчину.
Як часом, то тихо й заплачу,
Що краю свого не побачу,
Товариші любі та милі,
Що щастя дізнали зі мною,
Навік десь узяті труною:
Не чути їм дзвону в могилі.
Та скоро й мені вже вмирати...
Другий хтось тут буде співати;
Вітри його голос тужливий
Розвіють кругом по долині...
Я ж ляжу в сирій домовині,
Проживши свій вік нещасливий .

8. Проаналізуйте вірш Дж.Г. Байрона «Sun of the Sleepless» («Сонце безсонних») в оригіналі та в перекладі Д. Паламарчука

The dead have been awakened — shall I sleep?
The World's at war with tyrants — shall I crouch?
The harvest's ripe — and shall I pause to reap?
I slumber not: the thorn is in my Couch;
Each day a trumpet soimdeth in mine ear,
Its echo in my heart —.

Померлих збуджено — чи можу спать?
Тирани душать світ — чи гнутись можу?
Серпа жде колос - жнив не починать?
Я не дрімаю терня в моїм ложі.
Щодень сурма дзвенить мені у вухах,
А в серці відгомін.

9. Проаналізуйте вірш Дж.Г. Байрона «Прометей» в оригіналі та в перекладі Д. Паламарчука

The agony they do not show,
The suffocating sense of woe,
Which speaks but in its loneliness,
And then is jealous lest the sky
Should have a listener, nor will sigh
Until its voice is echoless.

...Ти стогін, роджений одчаєм,

Душив у грудях, щоб той звук
Не виказав таємних мук,
Знімівши на устах, аж доки
Наглядач неба відлетить,
Щоб мук агонії й на мить
Боги не вгледіли жорстокі .

10. Проаналізуйте уривок з «Гамлета» У.Шекспіра в оригіналі та в перекладі П. Куліша

And makes us rather bear those ills we have
Than fly to others that we know not of?
Thus conscience does make cowards of us all
And thus the native hue of resolution
Is sicklied o'er with the pale cast of thought.
And enterprises of great pith and moment
With, this regard their currents turn awry
And lose the name of action. Soft you now!
The fair Ophelia! Nymph, in thy orisons
Be all my sins remember'd.

То й радше зносим біди ті, що маєм,
Аніж тікати до інших, нам незнаних.
От так-то совість трусами нас робить,
І так природний рум'янець відваги
Вкриваєсь бідним покостом задуми,
І замисли могутні та важкі
Від догляду сего звертають набік
І тратять назву діл. Та годі! Бач.
Офелія вродлива! Німфо, пом'яни
В твоїх молитвах всі гріхи мої!

11. Проаналізуйте сонет 66 У.Шекспіра в оригіналі та в перекладі Д. Паламарчука

Tir'd with all these, for restful death I cry,
As, to behold desert a beggar born,
And needy nothing trimm'd in jollity,
And purest faith unhappily forsworn,
And gilded honour shamefully misplaced,
And maiden virtue rudely strumpeted,
And right perfection wrongfully disgraced,
And strength by limping sway disabled,
And art made tongue-tied by authority,
And folly (doctor-like) controlling skill,
And simple truth miscall'd simplicity,
And captive Good attending Captain III:
Tir'd with all these, from these would I be gone,

Save that, to die, I leave my love alone.

Стомившись, вже смерті я благаю,
Бо скрізь нікчемність в розкоші сама,
І в злиднях честь доходить до одчаю,
І чистій вірності шляхів нема,
І силу неміч забива в кайдани,
І честь дівоча втоптана у бруд,
І почесні не тим, хто гідний шани.
І злу - добро поставлене в служниці,
І владою уярмлені митці,
І істину вважають за дурниці,
І гине хист в недоума руці.
Стомившись тим, спокою прагну я,
Та вмерти не дає любов твоя.

12. Проаналізуйте уривок з «Гамлета» У.Шекспіра в оригіналі та в перекладі П. Куліша

To be, or not to be: that is the question:
Whether 'tis nobler in the mind to suffer
The slings and arrows of outrageous fortune,
Or to take arms against a sea of troubles,
And by opposing end them? To die: to sleep;
No more; and by a sleep to say we end
The heart-ache, and the thousand natural shocks
That flesh is heir to, 'Tis a consummation
Devoutly to be wish'd. To die, to sleep;
To sleep: perchance to dream: ay, there's the rub:
For in that sleep of death what dreams may come,
When we have shuffled off this mortal coil,
Must give us pause: there's the respect
That makes calamity of so long life.

Чи бути, чи не бути, от питання!
Що благородніше в душі: терпіти
Праці і стріли злющої Фортуни,
Чи збунтуватись против моря туч
І бунтуванням їм кінець зробити?
Умерти, се заснути, більш нічого,
І сном своїм сказати: ми кінчаєм
Всі муки сорт й тисячу природніх
Тортур, що ми внаслідували тілом.
Сього кінця жадати нам - побожно.
Умерти, се заснуть; заснуть! А може.
Сни бачити?.. Отут-то й є перепин.
У сні чи в смерті що то буде снитись,
Як струснемо земні тривога з себе?

От що нас зупиняє. От увага,
Що робить довгими нещастя життя.

13. Проаналізуйте уривок з «Гамлета» У.Шекспіра в оригіналі та в перекладі П. Куліша

For who would bear the whips and scorns of time,
Th' oppressor's wrong, the proud man's contumely,
The pangs of despis'd love, the law's delay,
The insolence of office, and the spurns
That patient merit of th'unworthy takes,
When he himself might his quietus make
With a bare bodkin? Who would these fardels bear,
To grant and sweat under a weary life,
But that the dread of something after death –
The undiscover'd country from whose bourn
No traveller returns, puzzles the will .

Бо хто б схотів весь вік терпіти муки
І насміхи, гніт сильних і знущання
Гордині, біль одіпхнутого серця,
Загайливість закону, підлість суддів
І ту зневагу, що заслуга мовчки
Приймає від нікчемних,
Коли б міг сам, одним штихом кинджала
Від усього цього спастися? Хто би
Ніс той тягар, стогнав і прів під тиском
Життя, якби не страх чогось по смерті?
Якби не той нещасний край, з котрого
Ще не вертав ніхто, мутив нам волю?

14. Проаналізуйте уривок з «Hollow Men» («Порожні люди») Т.С. Еліота в оригіналі та в перекладі В.Коротича

We are the hollow men
We are the stuffed men
Leaning together
Headpiece filled with straw., Alas!
Our dried voices, when
We whisper together
Are quiet and meaningless
As wind in dry grass
Or rats* feet over broken glass
In our drv cellar

Shape without form, shade without colour,
Paralysed force, gesture without motion;
Those who have crossed
With direct eyes, to death's other kingdom
Remember us - if at all - not as lost
Violent souls, but only
As the hollow men
The stuffed men

Ми люди порожні,
Спустошені люди,
Соломою випхані,
Купчимось
І мозки солом'яні хилим.
Як шелести, шепоти каші
Тихенько й подібно
Тріщать шарудінням безсилим,
Як вітер в сухій ковилі,
Як лапки щурів на побитому склі
У нашій коморі.
Цей контур без форми, без кольору тінь,
Сила збезвладнена, жести без рухів;
О ті, що увійшли,
З відкритим поглядом у сонне царство смерті
Згадайте нас - але обов'язково –
Не безсловесні душі пригадайте –
Спустошених
і випханих людей.

15. Проаналізуйте уривок з «Hollow Men» («Порожні люди») Т.С. Еліота в оригіналі та в перекладі В.Коротича

Eyes I dare not meet in dreams
In death's dream kingdom
These do not appear:

There, the eyes are
Sunlight on a broken column
There, is a tree swinging
And voices are
In the wind's singing
More distant and more solemn
Than a fading star.
Let me be no nearer
In death's dream kingdom
Let me also wear
Such deliberate disguises
Rat's coat, crowskin, crossed staves
In a field
Behaving as the wind behaves
No nearer -
Not that final meeting
In the twilight kingdom
Я не відважусь зустріти очі в снах
У приспаному царстві смерті.
їх тут немає:
Тут за очі править
Блиск сонця на пощербленій колоні,
Там дерево хитається
І голос
Там виникає з вітровіння,
Іще величніший та дальший,
Аніж зоря у небі голім.
Дозволь мені не наближатись
У соннім королівстві смерті.
Дозволь, я збережуся
І збережу всі машкари свої,
Ці шкіри зі щура та крука й схрещені кістки -
Пересторогу,
Щоб вестися як вітер в полі,
Не наближатися –
Ми стрілись не востаннє
У царстві присмерку.

16. Проаналізуйте уривок з «Hollow Men» («Порожні люди») Т.С. Еліота в оригіналі та в перекладі В.Коротича

This is the dead land
This is cactus land
Here the stone images
Are raised, here they receive
The supplication of a dead man's hand
Under the twinkle of a fading star.
Is it like this
In death's other kingdom

Waking alone
At the hour when we are
Trembling with tenderness
Lips that would kiss
Form prayers to broken stone

Країно мертва,
Кактусовий краю,
Де ідоли камінні,
Підвелися, аби прийняти
Моління із долоней у мерця
Вгорі-зоря вмирає миготливо.
Чи виглядає все подібно
У іншим королівстві смерті?
Прокидаємося самотньо
В годину, коли
Тіла нам проймає чулість
Уста поцілунків прагнуть
Та мають складати моління каменю.

17. Проаналізуйте уривок з «Hollow Men» («Порожні люди») Т.С. Еліота в оригіналі та в перекладі В.Коротича

The eyes are not here
There are no eyes here
In this valley of dying stars
In this hollow valley
This broken jaw of our lost kingdoms
In this last of meeting places
We grope together
And avoid speech
Gathered on this beach of the tumid river
Sightless, unless
The eyes reappear
As the perpetual star
Muitifoliate rose
Of death's twilight kingdom
The hope only
Of empty men.

Очі не тут.
Тут немає очей
В долині, де гинуть зорі,
В дорожній долині -
Зламаний щелепі королівств; наших минулих
В останньому з місць зустрічей
Ми зійдемося,
Притихшуючи кроки,

Там, де потоки струмують широкоплинно.
Невидючі, доки
Очі в нас не воскреснуть,
Як одвічна зоря,
Чи троянда зі ста пелюстками.
В королівстві присмерку й смерті
Єдина надія
Порожніх людей.

18. Проаналізуйте уривок з «Hollow Men» («Порожні люди») Т.С. Еліота в оригіналі та в перекладі В.Коротича

Here we go round the prickly pear
Prickly pear prickly pear
Hear we go round the prickly pear
At five o'clock in the morning
Between the idea
And the reality
Between the motion
And the act
Falls the Shadow
For Thine is the Kingdom
Between the conception
And the creation
Between the emotion
And the response
Falls the Shadow
life is very long
Between the desire
And the spasm
Between the potency
And the existence
Between the essence
And the descent
Falls the Shadow
For Thine is the Kingdom
For Thine is
Life is
For thine is the
This is the way the world ends
This is the way the world ends
This is the way the world ends
Not with a bang but a whimpe

Обтанцюймо кактус колом

Кактус колом кактус колом
Обтанцюймо кактус колом
О п'ятій годині ранку.
Між думкою
Та дійсністю
Між наміром
Та дією
Падає Тінь
Це ж бо царство Твоє
Між задумом
Ітвором
Між почуттям
Та відгуком
Падає Тінь
Життя отаке довге
Між бажанням
І спазмом
Між можливістю
Та існуванням
Поміж суттю
Та між приниженням
Падає Тінь
То Королівство Твоє
Для Тебе
Для Тебе то
Світ кінчається саме так
Світ кінчається саме так
Світ кінчається саме так
Не вибухом а вищанням.

19. Проаналізуйте сонет «Ozymandias» («Озимандія») П.Б. Шеллі в оригіналі та в перекладі В.Мисика

I met a traveler from an antique land,
Who said – «Two vast and trunkless legs of stone
Stand in the desert...Near them, on the sand,
Half sunk a shattered visage lies, whose frown,
And wrinkled lip, and sneer of cold command,
Tell that its sculptor well those passions read
Which yet survive, stamped on these lifeless things,
The hand that mocked them, and the heart that fed;
And on the pedestal, these words appear:
My name is Ozyrnandias, King of Kings,
Look on my Works, ye Mighty, and despair!
Nothing beside remains. Round the decay
Of that colossal Wreck, Boundless and bare
The lone and level sands stretch far away»

Я стрів мандрівника -й такі слова
Він мовив: «Статуя серед пустині
Стоїть розбита, поряд -голова
Пощерблена, і з уст її донині
Не стерся усміх владної гордині.
Як видно, добре скульптору були
Ті риси знані, що пережили
І руку майстра., й серце, що до зброї
Та гвалту прагло. Нижче - кілька слів:
«Я - Озимандія, я - цар царів,
А це -діла мої. Тремтять, герої!»
Навколо - пустка та руїни тінь.
Німі уламки статуї старої
Та безконечна мертва далечінь».

20. Проаналізуйте вірш Т. Гуда «November» («Листопад») в оригіналі та в перекладі С. Іващука

No sun - no moon!
No morn -no noon –
No dawn - no dark - no proper time
of day
No sky - no earthly view -
No distance looking blue -
No road - no street - no "t'other side
the way"
No end to any row -
No indication where the Crescents go -
No top to any steeple –
No recognition of familiar people!
No warmth, no cheerfulness, no healthful
ease,
No comfortable feel in any member-
No shade, no shine, no butterflies,
no bees.
No fruits, no flowers, no leaves, no birds
No - vember –

Ні сонця, ані місяця,
Ні дня, ані світанку,
Ні заходу; ні ранку,
Ні неба, ні землі,
Ні в голубій імлі
Не видно шляху-путівця,
Нема, дорога без кінця.
Веде тебе в нікуди,
По ній не ходять люди,
Ні ясний місяць не засвітить,

Ні радості, ані привіту
Усе завмерло, все мовчить,
Листочок не зашелестить,
Ані метелика, ні бджілки,
Нема ні пташечки на гілці,
Все спить,
Тихіше, не будить.
Це листопад, йому простить.

21. Проаналізуйте вірш П.Б.Шеллі «Hymn to Intellectual Beauty» («Гімн інтелектуальній красі») в оригіналі та в перекладі

The day becomes more solemn and serene
When moon is past : there is harmony
In autumn, and its sky
Which thro' the summer is not heard or seen.
As if it could not be, as if had not been
Thus let thy power , which like the truth
Of nature on my passive youth
Descended , to my onward life supply
Its calm , to one who worships thee,
And every form containing thee,
Whom , spirit fair ,thy spells did bind ,
To fear himself , and love all human kind.

Осінній полудень розлив у небі
Таку погожу тишу , чистоту,
Гармонію глибоку і пишноту,
Яких не являть полудні й липневі.
Мов стало до снаги таке цьому лиш дневі.
Як ти узяв мене в полон,
Природний мов бере закон,
Дай величавий план , мету святу
Життю , залюбленому в чари
Твої ,о Генію безхмарний,
Щоб прагнув я твоїх священних днів,
Боявся лиш себе ,а людство все любив.

22 Проаналізуйте вірш Р.Бруера «If I Were the Wind» («Якби я вітром був») в оригіналі та в перекладі

If I were, the wind. I'd sometimes be
Tornado and knock down trees -
But I wouldn't hurt people.
I'd fly around and talk to the birds,
I'd bring cold for me snowballs fights
In winter
And warmth to everyone in summer,

I would make the Powers dance
In the breeze.
I would be a friendly wind!

Якби я вітром став.
То, мов торнадо, сильним:
Я б людям школи не завдав.
Лиш розгойдав би гілля.
Я б облетів поля й ліси,
З пташками би порозмовляв,
А взимку б холод приносив
Для снігових забав.

**23. Проаналізуйте вірш Дж. Г. Байрон
«My soul is dark» («Мій дух як ніч») в оригіналі та в перекладі
В.Самійленка**

My soul is dark - Oh! quickly string
The harp I yet can brook to hear
And let thy gentle fingers fling
Its melting murmurs o'er mine ear
If in this heart a hope be dear,
That sound shall charm it forth again
If in these eyes there lurk a tear.
Twill flow, and cease to burn my brain.

Мій дух як ніч. О, грай скоріш
Я ще вчуваю арфи глас,
Нехай воркує жалібніш
І тішить слух в останній час.
Як ще надія в серці спить,
її розбудить віщий спів.
Як є сльоза, вона збіжить,
Поки мій мозок не згорів.

**24. Проаналізуйте вірш Дж. Г. Байрона «Vision of Belshazzar» («Валтасарове
видіння») в оригіналі та в перекладі Д.Паламарчука**

The king was on his throne.
The Satraps throng'd the hall;
A thousand bright lamps shone
O'er that high festival.
A thousand cups of gold,
In Judah deem'd divine –
Jehovah's vessels hold
The godless Heathen's wine.

На троні цар сидить,
Сьогодні учта в нього.

Сатрапів тлум шумить.
Горять вогні в чертогах.
З Єгови чаш давно
Священних в Іудеї,
Зухвало п'ють вино
Язичники Халдеї.

25. Проаналізуйте вірш Р. Бернса «My heart's in the Highlands» («Моє серце в Верховині») в оригіналі та в перекладі М. Лукаша

My heart's in the Highlands, my heart is not here;
My heart's in the Highlands a chasing the deer:
Chasing the wild deer, and following the roe;
My heart's in the Highlands, wherever I go.—
Farewell to the Highlands, farewell to the North;
The birth-place of Valour, the country of Worth:
Wherever I wander, wherever I rove.
The hills of the Highlands for ever I love.—
Farewell to the mountains high covered with snow
Farewell to the Straths and green vallies below:
Farewell to the forests and wild-hanging woods;
Farewell to the torrents and loud-pouring floods.-
My heart's in the Highlands, my heart is not here.
My heart's in the Highlands a chasing the deer:
Chasing the wild deer, and following the roe;
My heart's in the Highlands, wherever I go.—

Моє серце в верховині і душа моя,
Моя дума в верховині соколом буя,
Моя мрія в гори лине наздогін вітрам,
Моє серце в верховині, де б не був я сам.
Будь здорова, верховино, любий рідний край,
Хоч іду я на чужину, повернуся знов,
Моє серце в верховині і моя любов.
Прощавайте, сині гори, білії сніги,
Прощавайте, темні звори й світлії луги!
Прощавайте, пущі дикі й тіняві гаї,
Прощавайте буйні ріки й бистрі ручаї!
Моє серце в верховині і душа моя,
Моя дума в верховині соколом буя,
Моя мрія в гори лине наздогін вітрам,
Моє серце в верховині, де б не був я сам.

26. Проаналізуйте вірш Р. Бернса «A Red, Red Rose» («Моя любов – «рожевий квіт») в оригіналі та в перекладі М. Лукаша

O my Luve 's like a red, red rose,

That's newly sprung in June;
O my Luve's like the melodic
That's sweetly play'd in tune.
As fair art thou, my bonnie lass,
So deep in luve am I:
And I will luve thee still, my dear,
Till a' the seas gang dry;
Till the seas gang dry, my dear,
And the rocks melt wi' the sun;
And I will luve thee still, my dear,
While the sands o'life shall run.
And fare thee weel, my only Luve!
And fare thee weel a while!
And I will come again, my Luve,
Tho' it were ten thousand mile.

Моя любов - рожевий квіт
В весінньому саду,
Моя любов - веселий спів.
Що з ним я в світ іду.
О як тебе кохаю я,
Єдина моя!
Тому коханню не зміліть,
Хоч висхнуть всі моря.
Нехай посхнуть усі моря,
Потануть брили скал,
А ти навек любов моя, -
Аж згасне сонця пал,
Прощай, прощай, мій рідний край,
Прощай, моя любов,
Та де б не був я, мила, знай-
Прийду до тебе знов!

27. Проаналізуйте вірш Е.А.По «Eldorado» («Ельдорадо») в оригіналі та в перекладі Г.Кочура

Gaily bedight,
A gallant knight,
In sunshine and in shadow,
Had journeyed long,
Singing a song,
In search of Eldorado.
But he grew old -
This knight so bold -
And o'er his heart a shadow
Fell, as he found
No spot of ground
That looked like Eldorado.

Молодий та стрункий.
Вершник мчав навпрошки,
В дощ і в спеку прямуючи радо;
їхав поночі й вдень,
Ще й співав він пісень, -
Прагнув землю знайти - Ельдорадо.

Стільки років блукав,
Що вже й сивий він став,
Вже утратив і силу, й принаду,
Скрізь об'їздити встиг,
Та в блуканнях отих
Не знайшов він землі Ельдорадо.

**28. Проаналізуйте уривок з «Пісні Гарольда» в оригіналі та в перекладі
Д.Паламарчука**

A few short hours ,and he will rise
To give the morrow birth;
And I shall hail the main and skies ,
But not my mother earth.
Deserted is my own go hall,
Us hearth is desolate;
Wild weeds are gathering on the wall,
My dog howls at the gate.

По ночі знову ти зійдеш,
Народжуючи день.
Побачу небо ,даль без меж,
І стане пусткою мій дім,
Жилий схолоне дух.
І лиш на пустирі глухим
Завіє пес-мій друг.

**29. Проаналізуйте вірш Джона Кітса «On the Grasshopper and Cricket» («Про
коника та цвіркуна») в оригіналі та в перекладі Г.Кочура**

The poetry of earth is never dead:
When all the birds are faint with the hot sun,
And hide in cooling trees, a voice will run
From hedge to hedge about the new-mown mead;
That is the Grasshopper's - he takes the lead
In summer luxury, - he was never done
With his delights; for when tired out with fun
He rests at ease beneath some pleasant weed.

Повік не вмере поезія землі:

Коли пташки, сховавшись від спеко́ти,
Знесилено припишкнуть у ГІЛЛІ, -
Прониже спів покоси й живоплоти.
То коник польовий. Його малі
Пісні бринять в розкоші літній поти.
Аж поки, навішавшись, ніби потай,
Хвилинку він спочине на стеблі,

30. Проаналізуйте уривок з вірша Е.А.По «The Raven» («Крук») в оригіналі та в перекладі Г.Кочура

Once upon a midnight dreary, while I pondered,
weak and weary,
Over many, a quaint and curious volume of forgotten
lore -
While I nodded, nearly napping, suddenly there came
a tapping,
As of some one gently rapping, rapping at my chamber
door -
"Tis some visiter," I muttered, "tapping at my
chamber door -
Only this and nothing more."
Ah, distinctly I remember it was in the bleak
December;
And each separate dying ember wrought its ghost upon
the floor.
Eagerly I wished the morrow; - vainly I had sought to
borrow
From my books surcease of sorrow - sorrow for the lost
Lenore -
For the rare and radiant maiden whom the angels name
Lenore -
Nameless here for evermore.

Опівнічною порою я над книгою старою
Силкувавсь наук прадавніх осягти таємну суть.
Аж куняв я, - так знемігся. Раптом стиха звук розлігся,
Мов легенький стук розбігся - тихий стук у двері чуть. —
Певно, гість, - пробурмотів я, - отже й стук у двері чуть,
Не інакше, гість, мабуть.
Ясно так запам'яталось: те в похмурім грудні сталось.
По підлозі тіней слалась миготлива каламуть.
Марно я тоді в суворій книзі прагнув збутись горя,
Щоб по втраченій Ленорі сум розвіяти, забуть.
Нині так ясну Ленору янголи на небі звать —
Тут її ім'я не чуть.

Приклад аналізу вірша

ВІДТВОРЕННЯ ІДЕЙНО-ХУДОЖНЬОЇ СТРУКТУРИ ВІРША Р.БЕРНСА "ЗАБУДЬ, ШОТЛАНДІЄ МОЯ" В ПЕРЕКЛАДАХ М.ЛУКАША І С.МАРШАКА

Поезія Р.Бернса - це правдиве відображення сучасної йому дійсності з позицій найбільш експлуатованої і знедоленої частини трудящого люду Шотландії. Геніального поета надихала любов до батьківщини, пристрасне бажання зберегти у віках її багату культуру, яку нещадно калічили й нищили англійські завойовники.

Р. Бернс втілює у своїх творах кращі риси шотландської поезії – природність, правдивість і простоту в сполученні із самобутністю художнього зображення, світлий життєрадісний гумор, своєрідний нерівномірний ритм, багатство алітерацій та асонансів.

Бернс посилює властиві шотландській поезії демократичні тенденції, загострює соціальні мотиви і створює фактично новий для шотландської літератури жанр – жанр громадсько-політичної поезії.

Саме вірністю художнім традиціям національної шотландської поезії, справжньою народністю визначається творчий метод великого шотландського поета. Революційно-викривальна спрямованість його поезій, народність, висока художність викликала глибокий інтерес корифеїв української літератури – І.Франка, П.Грабовського. Високоідейні, художньо довершені твори Бернса в їхніх перекладах на українську мову закликали народ до боротьби за соціальне й національне визволення. В.Мисик, М.Бажан, М.Лукаш зуміли засобами рідної мови відтворити художні особливості віршів великого шотландського поета.

"Забудь, Шотландіє моя" – вірш про ганебну зраду шотландських лордів, що за англійське золото продавали незалежність Шотландії, яку із зброєю в руках відстоювали десятки поколінь шотландських патріотів.

Прагнучи пробудити у шотландського народу волю до боротьби, Бернс ганьбить не лише зрадників, але й тих, що дозволили зрадити себе, що примирилися з англійським пануванням.

Однією з улюблених строф шотландських пісень був восьмивірш, що й зіграло вирішальну роль у формуванні поетичного стилю Р.Бернса.

Ця строфа притаманна й віршу Бернса, який у перекладі М.Лукаша має назву "Забудь, Шотландіє моя", а у перекладі С.Маршака – "Шотландская слава".

У віршах Бернса і Лукаша три строфи, які включають по вісім віршів. У Маршака шість строф по чотири вірша. Отже, твір і обидва переклади еквілінеарні.

Як синтаксичні, так і звукові повтори характерні для поезії Р.Бернса. У першій строфі першотвору частково повторюється перший рядок у двох наступних. В українському перекладі часткове повторення першого рядка спостерігається в третьому. Введені Лукашем слова "гучне ім'я", "англійцям ув обладу", "нас через чорну зраду" імплітивно відчуються в оригіналі. Назва англійського вірша Р.Бернса є рядком-рефреном, що має не лише синтаксичне і звукове, але й смислове навантаження. Саме цей рядок взято за назву вірша, що набуває характеру смислового лейтмотиву. Не втрачений цей лейтмотив у перекладі Лукаша. Матеріалом для субституції ("Опанували вороги нас через чорну зраду") були асоціативні рядки вірша, що утворюють контекст. У Маршака рядок-рефрен залишається непереданим.

У Бернса і Лукаша в першій строфі речення приєднуються одне до одного без участі сполучників або інших зв'язкових елементів, окрім сполучника у Бернса в одному випадку. У Маршака за допомогою сполучника "и" та слова "где".

Обидва перекладачі передали просту і образну народну мову вірша Бернса. Лукаш відтворив точну риму-ехо. В обох перекладах вдало передана анафорична побудова другої строфи. У Бернса і обох перекладах - неточна рима в сполученні з багатством алітерацій.

Обидва майстри перекладу досить вдало передають смисл строфи, враховуючи розмір вірша та національні особливості мови.

Стилістичне забарвлення в двох фрагментах не співпадає. В оригіналі і українському перекладі використані епітети. В російському перекладі епітети відсутні. В українському перекладі протиставлення підлого зрадника ворожому мечу підсилює ненависть автора до запродавців та його гордість за своїх співвітчизників, що завойовували свободу та незалежність. В російському перекладі спостерігаємо зниження стилістичного забарвлення фрагмента.

Клаузула першотвору передана в українському і російському перекладах перехресною римою. Парні синоніми оригіналу, що підсилюють ненависть Бернса до зрадників в українському перекладі передані за допомогою метафори: "Та поки серця пал не згас". У Маршака втрачене стилістичне: "Но десять раз в последний час". В обох перекладах чергується чоловіча та жіноча рима, створюючи таким чином звукову евфонію, що надає певне емоційне забарвлення. В обох перекладах помічаємо пошуки варіантів, що не порушують змісту й форми оригіналу. Головні мікроелементи обох перекладів пов'язані між собою, взаємозумовлені, об'єднані в структуру аналогічно до того, як це відбувається в оригіналі. Цінні мовностилістичні знахідки роблять переклади еквівалентними оригіналу в плані відтворення Ідейно-художньої структури. Український переклад ближчий до оригіналу щодо передачі пафосу цього патріотичного вірша. В той же час у перекладі Маршака спостерігається часткове зниження пафосу.

Література:

1. Теорія перекладу: для студентів 3-4 курсів ф-ту «Референт перекладач», які навчаються за спеціальністю 035 Філологія (Переклад) /Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики перекладу ; авт.-упор. О. А. Кальниченко]. – Харків : Вид-во НУА, 2017. – Ч. 1. – 64 с.
2. Телегіна Н.І., ПРАКТИКУМ З ПЕРЕКЛАДУ (навчально-методичний посібник). – Івано-Франківськ, 2019. – 75 с.
3. Гудманян А. Г. Ділова англomовна комунікація: навч. посібник / А. Г. Гудманян, Ю. М. Плетенецька, О. М. Линтвар ; Нац. авіац. ун-т. - Київ : НАУ, 2016. – 126 с.
4. Переклад текстів міжнародних англomовних угод українською мовою: Три базові угоди у галузі прав людини: навч. посіб. / Л. М. Черноватий, Т. В. Ганічева, Н. В. Зінукова [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2017. – 272 с.
5. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу: навч. посіб. - К. : ЦУЛ, 2017. - 304 с.

Критерії оцінювання

Об'єкт контролю – рівень засвоєння теоретичних знань і оволодіння професійно-методичними вміннями, сформованими у здобувача вищої освіти в результаті вивчення основної іноземної мови (читання, переклад і аналіз тексту, монологічне висловлювання з теми), теорії та практики перекладу.

Форма контролю – співбесіда з екзаменаторами, членами екзаменаційної комісії, що передбачає відповідь здобувача вищої освіти на перше, друге, третє та четверте питання екзаменаційного білета.

При оцінюванні усної відповіді на перше питання (монологічна розповідь за запропонованою темою) слід керуватися наступними критеріями:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;
- відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;
- логічність та послідовність викладу матеріалу;
- вміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;
- вміння використовувати отримані теоретичні знання.

Оцінка «**добре**» (19-22 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;
- відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;
- логічність та послідовність викладу матеріалу;
- вміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;
- вміння використовувати отримані теоретичні знання;
- незначні, не грубі фактичні, граматичні помилки.

Оцінка «**задовільно**» (15-18 балів) виставляється за:

- знання і розуміння тільки основного програмового матеріалу;
- те, що у відповіді не теоретичне питання висвітлюється тільки теоретичний матеріал, не наводяться влучні приклади;
- спрощений виклад матеріалу;
- суттєві помилки.

Оцінка «**незадовільно**» (0-14 балів) виставляється за:

- незнання і нерозуміння основного програмового матеріалу;
- спрощений виклад матеріалу;
- суттєві помилки
- нелогічність та непослідовність викладу матеріалу.

Критерії оцінювання другого питання з перекладознавства:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (4 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (4 бали);
- вільне володіння термінологією (4 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (4 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (3-4 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (3-4 бали);
- бездоганне володіння англійською мовою (1 бал).

Оцінки «**добре**» (19-22) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (4 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (4 бали);
- володіння термінологією (3-4 бали) ;
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (3-4 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (3-4 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (2 бали).

Оцінки «**задовільно**» (15-18) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (3 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (3 бали);
- володіння термінологією (3 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (2-3 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (2-3 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (2-3 бали).

Оцінка «**незадовільно**» (0-14) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (0-3 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу(0-3 бали) ;
- володіння термінологією(0-2 бали) ;
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (0-2 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (0-2 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (0-2 бали).

Критерії оцінювання знань з третього питання білету – аналіз уривка вірша в оригіналі та в перекладі:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

1) чітко і швидко знаходить інформацію у тексті, що відповідає основним питанням: що відбувається, де, коли, хто є учасниками подій, до чого приводить поведінка героїв. Логічно і послідовно будує власне розширене висловлювання використовуючи деталі тексту (5 балів);

2) правильно визначає головну ідею та тему тексту, формулює власну думку граматично правильно, обґрунтовує свою точку зору, спираючись на факти тексту, робить власні висновки з подій тексту та поведінки героїв, їх міркувань та вражень (5 балів);

3) володіє термінологією композиційного розподілу тексту, вміє безпомилково визначати всі структурні елементи, обґрунтовує вибір кожної частини, формулює власні думки чітко, граматично правильно орієнтується у тексті та його змісті (5 балів);

4) дає визначення будь-якому стилістичному прийому, швидко знаходить його у тексті, обґрунтовує використання стилістичних прийомів, використовує у власному мовленні синоніми, факти тексту (4-5 балів);

5) безпомилково визначає головних героїв, визначає взаємовідносини між героями та їх почуттями, вміє давати їм правильну характеристики цитатами з тексту, тобто володіє вміннями прямої та непрямой характеристики, висловлює власне ставлення до опису героїв, їх вчинків тощо (4-5 балів).

Оцінка «добре» (19-22) виставляється за:

1) логічно і послідовно будує власне висловлювання використовуючи деталі тексту. Чітко і швидко знаходить інформацію у тексті, що відповідає основним питанням: що відбувається, де, коли, хто є учасниками подій, до чого приводить поведінка героїв проте робить незначні лексико-граматичні помилки (4-5 балів);

2) правильно визначає головну ідею та тему тексту, обґрунтовує свою точку зору, спираючись на факти тексту, але припускає незначні лексико-граматичні помилки (4-5 балів);

3) володіє термінологією композиційного розподілу тексту, але допускає незначні помилки у знаходженні їх у тексті, вміє визначати всі структурні елементи, обґрунтовує вибір кожної частини, формулює власні думки, але робить незначні лексико-граматичні помилки (4 бали);

4) дає визначення будь-якому стилістичному прийому, швидко знаходить його у тексті, обґрунтовує використання стилістичних прийомів, використовує у власному мовленні синоніми, факти тексту, але робить незначні лексико-граматичні помилки (4 бали);

5) визначає головних героїв, визначає взаємовідносини між героями та їх почуттями, вміє давати їм характеристику, використовуючи цитати з тексту, тобто володіє вміннями прямої та непрямой характеристики, висловлює власне ставлення до опису героїв, їх вчинків тощо, але при цьому робить не грубі лексико-граматичні помилки (3-4 бали).

Оцінка «задовільно» (15-18) виставляється за:

1) знаходить інформацію у тексті, що відповідає основним питанням: що відбувається, де, коли, хто є учасниками подій, до чого приводить поведінка героїв проте робить значні лексико-граматичні помилки (3-4 бали);

2) має труднощі у визначенні та обґрунтуванні основної ідеї тексту та власних висновків, припускає значні лексико-граматичні помилки (3-4 бали);

3) погано орієнтується в термінології, робить помилки у визначенні структурних елементів, має труднощі в обґрунтуванні власних думок щодо кожної структурної частини твору, робить значні лексико-граматичні помилки (3-4 бали);

4) плутає визначення стилістичних прийомів та робить помилки у знаходженні їх у тексті (3 бали);

5) визначає головних героїв, використовуючи при цьому мову тексту, проте не вміє робити власних ґрунтовних висновків (3 бали);

Оцінка «незадовільно» (0-14) виставляється за:

- порушує логіку викладу матеріалу, не вміє використовувати факти та деталі тексту, обґрунтовувати власну точку зору, робить значні та грубі помилки, які впливають на розуміння змісту висловлювання (2-3 бали);

- визначає тему тексту, проте не може визначити головну ідею, не вміє обґрунтовувати власну точку зору та роботи висновки (1-3 бали);

- практично не володіє термінологією, помилково визначає структурні елементи та не вміє обґрунтовувати їх вибір, робить грубі лексико-граматичні помилки (1-2 бали);

- визначає деякі стилістичні прийоми, має труднощі у знаходженні їх у тексті, та не вміє обґрунтовувати їх використання (1-3 бали);

- визначає головних героїв, але характеризує їх, використовуючи при цьому тільки цитати з тексту, проте не вміє висловлювати власну точку зору (2 бали).

Критерії оцінювання четвертого питання – завдання з практики перекладу з англійської мови:

«відмінно»: 23-25 балів – правильно перекладено 100% обсягу з використанням відповідної вивченої термінологіки та граматичних явищ; випускник вільно володіє матеріалом, самостійно оцінює окремі мовні явища, викладає матеріал логічно, послідовно, трансформує одержану інформацію, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції.

«добре»: 19-22 бали – перекладено не менше 90% обсягу, немає грубих помилок у передаванні лексичних та граматичних явищ; випускник володіє матеріалом, самостійно будує послідовну, повну та логічну відповідь, однак припускається окремих недоліків: здебільшого це відсутність належної аргументації.

«задовільно»: 18-21 бал – перекладено не менше ніж 50% обсягу, припускається незначна кількість грубих помилок у перекладі; випускник відповідає осмислено, самостійно, але при цьому володіє тільки елементарними навичками перекладу; відсутня самостійність суджень, їх аргументованість.

«незадовільно»: 1-14 балів – перекладено менше ніж 50%, або є велика кількість помилок; здобувач вищої освіти не дає чіткої відповіді, висловлювання є лише набором фраз, які між собою не поєднуються за змістом, є непослідовними, відсутні факти, важливі для розуміння думки.